

Operacja pn. „Gospodarstwa rodzinne w dobie globalizacji”

Tytuł warsztatu:

„Sprawy System wiedzy i innowacyjności w rolnictwie AKIS determinantą konkurencyjności polskich gospodarstw rodzinnych”

Autor: Prof. Józef Kania

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie

Wydział Administracyjno-Ekonomiczny

Katedra Ekonomii

10.09.2020

Instytucja odpowiedzialna za treść: Krajowa Rada Izb Rolniczych

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i
Rozwoju Wsi

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Transfer wiedzy; czy to nie jest proste?

**„Naukowcy kreują wiedzę,
doradcy przekazują ją rolnikom,
a rolnicy wykorzystują ją w praktyce”.**

*To proste stwierdzenie jest jednym z paradygmatów systemu transferu wiedzy rolniczej;
stąd potrzeba doskonalenia tego systemu!*

Wstęp

Wiedza i informacja staje się współcześnie podstawowym czynnikiem produkcji odnoszącym się do:

- funkcjonowania gospodarstwa jako podmiotu gospodarującego,
- jak i do organizacji publicznych i pozarządowych.

Wstęp

Unia Europejska przywiązuje ogromną wagę do postępu i ciągłego tworzenia nowej wiedzy.

Dlatego coraz mocniej artykułowana jest konieczność priorytetowego traktowania sektora badań i rozwoju (R&D).

W tym świetle dostrzega się także potrzebę usprawnienia sposobów upowszechniania nowych technologii w ramach systemów wiedzy i innowacji w rolnictwie.

Wstęp

OECD przywiązuje do partnerskiej współpracy trzech podstawowych segmentów Systemu Wiedzy i Informacji Rolniczej (ang. AKIS) tj. **badania, edukacji i doradztwa** oraz zaleca, że powinny one być bardziej zorientowane na wspomaganie władz w formułowaniu i rozwiązywaniu problemów niż, jak to było wcześniej, na podawanie gotowych, standardowych rozwiązań, skupiających się na kwestiach produkcji i jej efektywności.

Rolnicze systemy innowacji

- ✓ **Rolnicze systemy innowacji** – systemy te definiowane są jako „**sieci** organizacji, przedsiębiorstw i osób fizycznych nakierowanych na wprowadzanie nowych produktów, nowych technologii i nowych form organizacyjnych do ekonomicznego wykorzystania i które razem z instytucjami publicznymi i polityką rolną wpływają na sposób, w jaki poszczególne osoby się komunikują, dzielą i wymieniają się wiedzą oraz ją wykorzystują”;

EIP - Europejskie Partnerstwo Innowacyjne

W okresie finansowym UE 2014-2020 kładzie się nacisk na **partnerstwa innowacyjne w zakresie:**

- ✓ **biogospodarki,**
- ✓ **rolnictwa zrównoważonego,**
- ✓ **zarządzania zasobami wodnymi,**
- ✓ **surowcami rolniczymi,**
- ✓ **rozwoju społeczności lokalnych,**
- ✓ **zdrowia itp.**

Stanowi ono nowe podejście do badań i innowacji w aspekcie społecznym.

Luka w transferze wiedzy

Transfer przepływu wiedzy jest głównym problemem w doskonaleniu praktyk rolniczych, produkcyjnych, środowiskowych i innych.

Obecnie jakkolwiek nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT) ułatwiają pracownikom sfery produkcyjnej dostęp do wyników badań, to jednak wciąż pomiędzy wiedzą tworzoną przez naukowców, a praktyką rolniczą istnieje **duża luka**.

Przyczyny istnienia luki w transferze wiedzy

Przyczyny tej luki przypisuje się głównie pracownikom naukowym, którzy często swoje zainteresowania, czas i wysiłek koncentrują na tworzeniu wiedzy, a nie na upowszechnianiu swoich wyników badań.

To powoduje główną barierę w dyfuzji wyników badań do doradców, menedżerów, decydentów i producentów.

Inni autorzy przyczyny tej luki upatrują **wśród przedstawicieli praktyki rolniczej**.

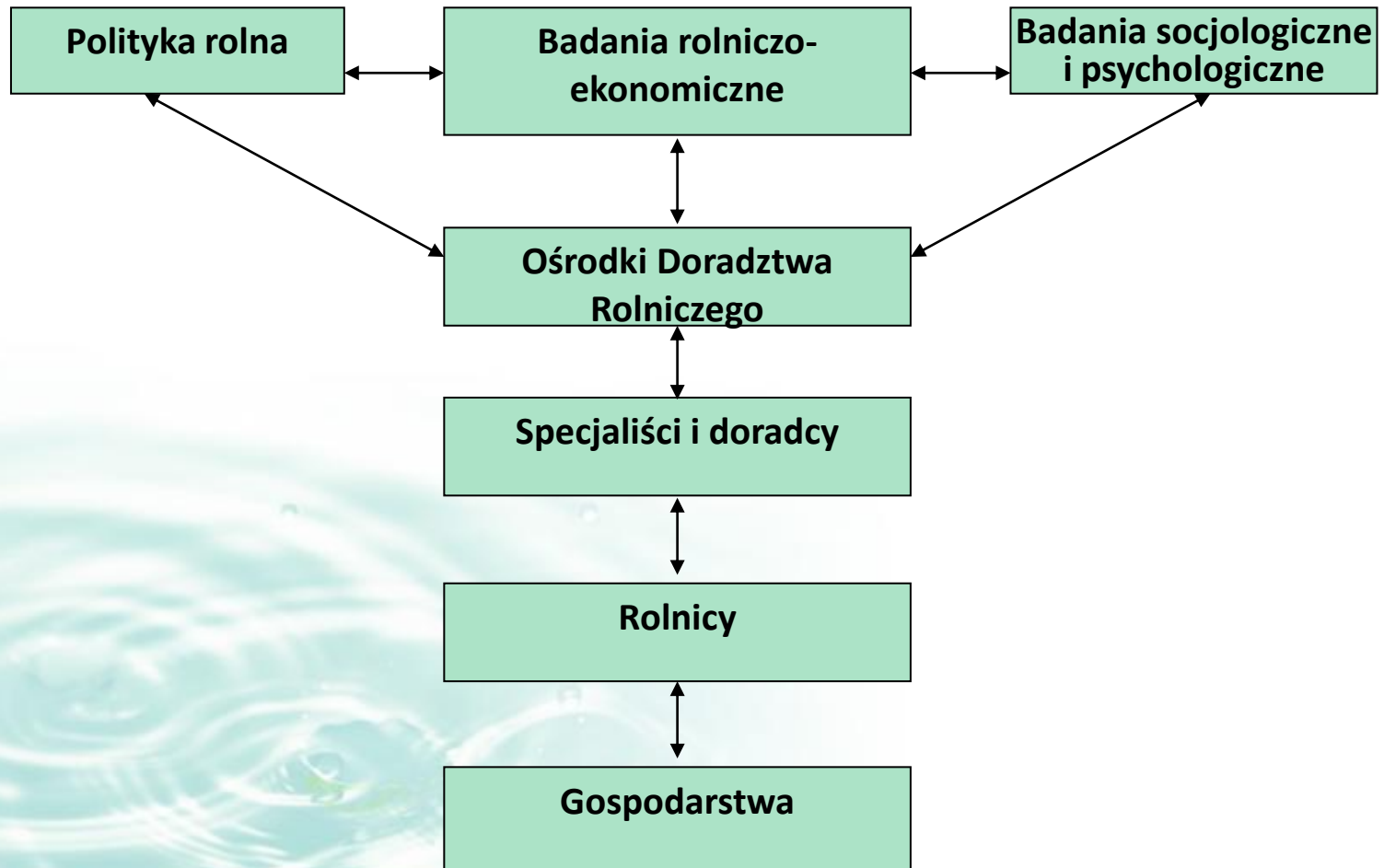
Zaliczają do nich konserwatyzm i nieufność do wdrożenia nowej wiedzy, niskie kompetencje i słabą percepcję.

Konsekwencje istnienia luki

Istnienie luki w procesie transferu wiedzy od nauki do praktyki rolniczej powoduje, że olbrzymia wiedza generowana przez naukowców **nie trafia bądź trafia z dużym opóźnieniem do ostatecznych jej beneficjentów czyli rolników.**

Krytyczną rolę w tym procesie spełniają lub mogą spełniać doradcy, nazywani współcześnie brokerami wiedzy. Ich zadaniem jest utrzymywanie bliskich kontaktów zarówno z pracownikami nauki, jak i rolnikami. Powinni oni stanowić pomost pozwalający na lepszą interakcję pomiędzy nimi.

Model społecznej interakcji

Zalety modelu społecznej interakcji

- wykorzystuje teorię dyfuzji innowacji i rozróżnia różne grupy odbiorców: innowatorzy – 2,5%, wczesnie adaptujący – liderzy opinii – 13,5%, wczesna większość (naśladowcy) – 34%, późna większość (tradycjoniści) – 34%, maruderzy – 16%,
 - wykorzystuje informację zwrotną od rolników do doradców, naukowców, polityków,
 - uwzględnia potrzeby i oczekiwania klientów doradztwa,
 - uwzględnia znaczenie w doradztwie zagadnień ekonomicznych, socjologicznych, psychologicznych i polityki rolnej oraz całego otoczenia instytucjonalnego,
 - umiejętności marketingowe i komunikacji interpersonalnej stają się tak samo ważne, jak posiadanie specjalistycznej wiedzy fachowej.
-

Analiza modelu społecznej integracji wg BŚ

- Każdy z ogniw systemu jest słabiej lub silniej związany z innymi,
 - Każda zmiana w jednym ogniwie powoduje określone skutki w pozostałych ogniwach i odwrotnie.
 - Zatem doradztwo czy nauka nie mogą funkcjonować same dla siebie w oderwaniu od pozostałych ogniw,
 - Współdziałanie z nimi jest niezbędne by w pełni wykorzystać swoje możliwości,
 - Nie można również doskonalić samego doradztwa bez doskonalenia systemu badań i zasad oceny pracowników naukowych.
-

Model rozwiązywania problemów

Punktem wyjścia w modelu rozwiązywania problemów jest problem rolnika lub grupy rolników, inicjowany przez nich lub przez doradcę, **a nie rezultat badań czy innowacja rolnicza**. Dany problem rozwiązywany jest przez doradcę/naukowca lub wspólnie przez doradcę/naukowca i rolnika na zasadzie partnerskiej współpracy, przy czym ostateczną decyzję co do zastosowania danego rozwiązania podejmuje rolnik.

W typowym modelu rozwiązywania problemów wyróżniamy 5 etapów, tj. identyfikację potrzeb, zdefiniowanie problemu, poszukiwanie rozwiązań, wybór najlepszego sposobu rozwiązania problemu i wdrożenie wybranego rozwiązania do praktyki rolniczej.

Warunki funkcjonowania sieci w ramach grup operacyjnych

- **wspólne cele,**
 - **jasno określony problem,**
 - **suwerenność członków sieci,**
 - **dobrowolność uczestnictwa,**
 - **aktywność członków,**
 - **podział odpowiedzialności,**
 - **jasno określone zasady funkcjonowania.**
-

Pytania do dyskusji na warsztatach

- 1.** Jakie są najważniejsze potrzeby i oczekiwania gospodarstw rodzinnych (problemy do rozwiązania) w aspekcie wzrostu ich konkurencyjności i lepszego wykorzystania transferu wiedzy i innowacji?
 - 2.** Jak usprawnić doradztwo rolnicze w Polsce w aspekcie współpracy z nauką, rolnikami i innymi interesariuszami systemu AKIS?
 - 3.** Czy widzisz sens tworzenia i wykorzystywania w systemie AKIS gospodarstw demonstracyjnych?
 - 4.** Jak usprawnić naukę tj. instytuty badawcze i uczelnie rolnicze w aspekcie transferu wiedzy i innowacji do praktyki rolniczej?
-

Dziękuję za uwagę!

Odwiedź portal KSOW – <http://ksow.pl>

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

